Lidia COLESNIC-CODREANCA
Institutul de Filologie al AŞM
(Chişinău)

IDEOLOGIE DIGLOSICĂ ÎNTR-O COMUNITATE MONOLINGVĂ *DE JURE*

Diglossic ideology in a monolingual *de jure* community

Abstract. In the early XIXth century as a result of the division of the linguistic area of Prut and Nistru (1812) in two Romanian linguistic communities, the phenomenon of *diglossic ideology* appears which promotes the second language – *the immigrant language* (the Russian). Thus, not only the sociolinguistic background of manifestation of *the diglossic ideology* in these two Romanian linguistic communities is different, but the implications or the repercussions of this sociolinguistic phenomenon on the Romanian language of the Bessarabian space and of the space of Prut are much different. This is clearly demonstrated by the Romanian vocabulary of the glossaries and of Russian-Romanian bilingual dictionaries edited in the same historical period in these two linguistic communities.

Keywords: linguistic community, diglossic ideology, monolingualism, bilingualism, multilingualism, multidialectism, linguistic contact, immigrant language, diglossia, language policy, glottal policy, bilingual interference, diglossic mitigating ideology.

Trăsătura esențială a oricărei comunități lingvistice o constituie mai mult neomogenitatea decât omogenitatea, adică multilingvismul sau multidialectismul. Deşi în epoca modernă o comunitate monolingvă, pare-se, există mai mult ipotetic, justificată fiind numai *de jure* printr-o singură limbă oficială, totuşi Ioshua Fishman distinge şi comunități monolingve pe lângă cele bilingve, multilingve şi diglosice [1, p. 146-160].

Anume din acest considerent – *de jure*, am îndrăznit să aplicăm conceptul *comunitate monolingvă* la spațiul lingvistic românesc din dreapta Prutului pentru a reliefa cadrul sociocultural al apariției *ideologiei diglosice* în secolul al XIX-la, vis-á-vis de acelaşi fenomen în contextul basarabean al aceleiaşi perioade istorice, şi a releva implicațiile ideologiei diglosice în limba română de peste Prut la mijlocul secolului al XIX-lea pe baza Dicționarului bilingv de la 1851.

Este indiscutabil faptul că într-o comunitate lingvistică elaborarea dicționarelor bilingve este solicitată/impusă de apariția celei de a doua limbi în acea comunitate şi că anume situația de *contact lingvistic* este premisa studierii limbilor venite în contact.

BDD-A22736 © 2015 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 20:53:21 UTC)

După Iorgu Iodran, *contactul lingvistic* ar fi consecința inevitabilă a contactului etnic, care, la rândul său, este punctul de plecare al *bilingvismului* [2, p. 129], iar „între noțiunile *contact* şi *bilingvism* există un raport de interdependență în sensul că bilingvismul, ca fenomen de ordin sociologic, ... (adică *bilingvismul social – n.n. L.C.*) poate avea loc numai pe bază de contact, pe când contactul nu implică numaidecât bilingvism" [3, p. 39-40].

În prezentul articol, întrucât „un tablou complet al interferenței în situația contactului lingvistic este imposibil de dat fără luarea în considerare a factorior extralingvistici" [4, p. 3], inițial vor fi evidențiate condițiile socioculturale care au favorizat, după opinia noastră, o *ideologie diglosică atenuantă* în spațiul lingvistic transprutean, manifestată mai ales în sfera învățământului public. Totodată, cadrul sociocultural şi procesul lingvistic din dreapta Prutului (studierea limbii imigrante şi elaborarea lucrărilor lexicografice) va fi comparat cu cel din Basarabia, anexată la imperiul rus (1812).

În Basarabia necesitatea (sic! impunerea) studierii în şcoală a limbii ruse – a celei de a doua limbi venite în contact cu româna, apare odată cu deschiderea Seminarului Teologic din Chişinău (1813). Iar primul glosar bilingv rus-român /*Sobranie slov – Adunare de cuvinte*/ se editează în 1819, inclus fiind în Gramatica bilingvă de la Chişinău. După care sunt editate şi alte glosare bilingve rus-române: *Sobranie slov – Adunare de cuvinte* din Gramatica de la 1827; glosarul român-rus din *Crestomația* la Gramatica de la 1840 [5], mai apoi şi dicționarele bilingve din a doua jumătate a secolului al XIX-lea: 1896, 1899, 1907, 1912 [6].

Reținem că absolut toate lucrările lexicografice din Basarabia au fost editate, după cum menționează autorii lor, numai *în scopul studierii aprofundate a limbii ruse* de către băştinaşii basarabeni, iar conform surselor de arhivă ruseşti, – în scopul „înrădăcinării în Basarabia a unui dialect apropiat limbii slave" [7, fila 7-8]. Vorbind în alți termeni, dicționarele bilingve de aici, în marea lor majoritate, erau elaborate în scopul creării unui surogat lingvistic basarabean ce servea ca o punte de trecere spre asimilarea lingvistică a băştinaşilor dirijată de glotopolitica țaristă, politică ce a creat în mediul lingvistic basarabean o *ideologie diglosică glotofagică*.

Prin intermediul glosarelor şi al dicționarelor bilingve rus-române, menționate *supra*, în limba română din Basarabia a pătruns un număr impunător de cuvinte şi construcții lexicale ruseşti, reluate din dicționar în dicționar pe tot parcursul secolului al XIX-lea, precum: *uciteli, karandaş, rucika, tetradka, tocika, zapiataia, voskliţatelinaia, scobce, slog, grifeli, a perescrie, konfeta, trubocika, zacliopce, skameicile, kartince, kvartira, kvitanța, gudokul, kislorodul, zakon, bolnița, namestnik, meşcianin, raznoobrazie, varvar, zontiku, văkzal, tamojni, a dosădi, neruşuit, pomăzuit, ponosluit, dogovor, garnizon, nefrumos, nedigrabnic, dizvorbire, disflorit, fratriucigător, păzitorul de trup, sângurînvățător, miereaducător, apămâitor, contrazicetor, sângivarsatic, trebeîmplenirea, mâneştergura, noutiparit, nounascocit, zânoptime* etc., etc.

BDD-A22736 © 2015 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 20:53:21 UTC)

În plan comparativ, spre deosebire de şcolile din Basarabia, „la Bucureşti studierea limbii ruse era după 1848 facultativă, cum tot facultativă era şi la Iaşi înainte de această dată. Unii profesori, indiferent de materia pe care o predau, erau ruşi sau români cu studii făcute în Rusia" [8, p. 53]. Dacă *in concreto* în cazul şcolilor elementare fără plată din Basarabia, după metoda Lancaster[1], deschise începând cu 1824, guvernatorul general al Novorossiei şi Basarabiei, contele Voronțov, dăduse o dispoziție „ca învățătura în şcolile Lancasteriene în principal şi în special să se facă în limba rusă..." [9, p. 147], apoi în asemenea şcoli Lancasteriene, deschise în Țările Române abia în 1835, administrația rusă prin reprezentantul său, generalul Kiselev, s-a implicat mai mult la elaborarea Regulamentului şcolar de la 1833 având la bază metoda învățământului reciproc, şi mai puțin la limba de instruire în aceste şcoli. În timpul administrației lui Kiselev „nu s-a făcut nicio presiune de constrângere a studierii limbii ruse, dimpotrivă, erau susținuți românii care tindeau să fie introdus în Principate învățământul în limba română" [10, p. 52].

„În unele oraşe moldoveneşti existau, prin anii 30-40 ai secolului al XIX-lea, şcoli în care se învăța ruseşte" [8, p. 53]. Bunăoară, la Gimnaziul Vasilian din Iaşi, înființat în 1828 în locul Academiei Vasiliene cu predare în limba greacă, care fusese desființată (1828), studierea limbii ruse s-a introdus, în mod oficial, în acelaşi an la dorința elevilor, iar *Proiectul organizării învățământului* din 1849 pentru şcolile de gradul III prevedea studierea limbii ruse *în mod facultativ* (subln. ne aparține – *L.C.*) timp de trei ani.

Printre profesorii care au predat limba rusă în acest gimnaziu de la Iaşi este atestat „căminarul V. Pelteki, care a predat rusa până la 17 ianuarie 1840 (...), începând cu 1842, la Gimnaziul Vasilian predă limba rusă Petru Kostandake. În 1847 profesor de limbă rusă era Aleksandru Vrublevski (...)" [10, p. 52-53].

În esență, acestea ar fi circumstanțele din sfera învățământului public transprutean, care au anticipat elaborarea unui dicționar bilingv pentru uzul gimnazial, circumstanțe relevate într-un şir de studii mai vechi semnate de Nicolae Iorga, citat de Iorgu Iordan [8, p. 53], de Zamfira Mihail [10, p. 49-55] şi de P. Constantinescu-Iaşi [11, p. 5-32].

Astfel, din studiul Zamfirei Mihail aflăm că, pe lângă profesorii ruşi, invitați din Rusia să predea limba rusă la Bucureşti sau la Iaşi, sunt şi cadre didactice din Basarabia, precum Petru Kuniţki şi secretarul gubernial Alexandru Ratcu. Iar binecunoscutul autor de manuale şi profesor de limba română de la Chişinău, Ioan Doncev, a fost printre candidaturile recomandate în 1851 de către Consulatul rus să predea limba rusă la solicitarea Departamentului învățământului public [10, p. 53].

Dintre lucrările didactice cu caracter bilingv elaborate în perioada investigată reținem: dicționarul anonim Novoi vallahskoi i ruskoi slovari/*Noao cuvinte roseşci şi româneşci,* editat la București (1829) după glosarul Gramaticii bilingve de la Chişinău (1819); *Azbuka ruso-română* a lui V. Pelteki, tipărită la Iaşi (1831); *Dialog în patru limbi*

[1] După metoda pedagogului englez Iosif Lancaster (1771-1838), şcoli care erau foarte răspândite în Rusia şi peste hotare şi care se mai numeau şcoli după „metoda instruirii reciproce".

BDD-A22736 © 2015 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 20:53:21 UTC)

de T.Hurmuzache (1842) şi *Russko-rumânskie razgovorî* de Al.Djanoglu (1842, reeditat în 1845); *Dialog în trei limbi* de Ionache Pascal (1848), şi *Dicţionar de buzunar rus-român* cu titlul în ruseşte: *Novâi karmannâi russko-rumânskii slovari s prisovokupleniem kratkoi grammatiki, sostavlennâi Aleksandrom Koşuloiu, professorom russkago i moldavskago iazâkov pri Iasskoi Akademii. Izdanie pervoe. Iassî, 1851. V tipografii Franţuzsko-Rumânskoi.*

Aşa cum se practică, în cazul textelor rus-române, şi de această dată am urmărit fenomenul *interferenţei bilingve* în lexicul românesc al lucrării şi am comparat acest *Dicţionar de buzunar rus-român* cu lucrările lexicografice editate în Basarabia aceleiaşi perioade.

Dicţionarul editat la Iaşi, în 1851, nu este voluminos, are doar 134 de pagini, tipărite cu caractere chirilice. În cele 134 de pagini ale variantei româneşti a dicţionarului de buzunar am atestat doar 16 cuvinte ruseşti, câteva dintre ele cu afixe româneşti:

agat (rus. агатъ); *admiral* (rus. адмиралъ); *avgust* (rus. августъ) [12, p. 1] *adiunct* (rus. адъюнктъ); *actrisă* (rus.атриса); *adiutantu* (rus. адъютантъ); *acafistu* (rus. акафистъ) [12, p. 2]; *anecdotu* (rus.анекдотъ); *apetitu* (rus. аппетитъ); *arşinu* (rus. аршинъ); *armie* (rus.армия); *arfă* (rus.арфа) [12, p. 3]; *baraban* (rus. барабанъ); *Beghemot* (rus. Бегемотъ) [12, p. 4]; *gvardie* (rus.гвардия) [12, p. 21]; *compasu* (rus. компасъ) [12, p. 53]; *prisutstvie* (rus. присутствие) [12, p. 101].

Dintre acestea, numai 3 cuvinte sunt ortografiate identic, cu litere chirilice/româneşti: *admiral*/адмиралъ, *baraban*/барабанъ, *Beghemot*/Бегемотъ.

Începând cu pagina 5 a dicţionarului, apar primele calcuri după modelul rusesc:

dismăsurat (rus. *безмерный*), *făcătoriu de bine* (rus.*благодетель*); *binecugetător cu gândul* (rus. *благонамеренный*) [12, p. 6]; *binesunător* (rus. *звонкий*) [12, p. 40]; *micşorime de suflet* (rus. *малодушие*) [12, p. 63].

Un calc foarte răspândit în textele vechi îl atestăm şi aici, la pagina 31: *conglăsuire* (rus. *единогласие*) şi câteva sinonime: unire, învoire, armonie. Tot prin *conglăsuire* e tradus şi cuvântul rusesc *единогласно*.

Referitor la acet calc savant (*a conglăsui* „a pune de acord" şi *conglăsuire* „punere de acord"), Victor Vascenco, susţine că acestea „erau cuvinte de mare circulaţie în prima jumătate a secolului al XIX-lea, sînt calchiate după rus.*согласовать*, *согласование*" [13, p. 61]. Cercetătorul slavist aduce un şir de exemple din textul Regulamentului Organic, din Nerguzzi, Văcărescu, Giurescu şi afirmă că, „atât verbul a *conglăsiu* (resp. *soglăsiu*), cât şi substantivul *conglăsuire* (resp. *soglăsuire*) au prins repede în limba epocii datorită, printre altele, faptului că partea a doua a acetor compuse coincide cu vechi cuvinte româneşti, care au cunoscut o circulaţie largă, fiind derivate în ultimă instanţă de la o temă de origine slavă (comp.slav.*glăsu*: rom.*glas-glăsui-glăsuire*" [13, p. 62].

În dicţionarul bilingv, pe lângă cuvântul calchiat, pe alocuri se fac nişte explicaţii. De exemplu, cuvântul rusesc *многолюдный* este tradus prin *împoporat de mulţi oameni*;

BDD-A22736 © 2015 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 20:53:21 UTC)

iar *множественный* – printr-o tautologie: *pliural înmulțit* [12, p. 66]; *недавно* este tradus prin *nudemult*, *au trecut puțin timp* [12, p. 74]; *неопытный* – prin *inexperimentat*, *care n-are nici o experiență*; *неоцененный* – prin *neprețuibil*, *ce nu se poate prețui* [12, p. 76];

Tot aici găsim şi neologismul românesc *inimitabil*, care redă cuvântul rusesc *неподражаемый*, după *inimitabil* urmează şi explicațiile autorului: *neimitat, ce nu se poate imita* [12, p. 76].

Uneori autorul dicționarului traduce cuvintele ruseşti prin cuvinte româneşti neaoşe: adverbul rusesc *низко* este exprimat prin *gios*, *nu înalt*, *aproape de pământ* [12, p. 78]. Alteori recurge la cuvine greceşti, pe lângă cele româneşti: *наследство* e tradus prin *clinoromie*, moştenire, iar *наследовать* – prin a *clinoromisi*, a moşteni [12, p. 72]. De asemenea, şi cuvântul rusesc *выговорить* este redat prin două cuvinte, unul grecesc *a proferi* şi altul românesc *a pronunța* [12, p. 19].

În dicționar am atestat un singur verb rusesc cu afix românesc : *a poftori*, îl traduce pe *повторить* [12, p. 91].

Spre deosebire de dicționarele din Basarabia, care au transpus unanim cuvântul rusesc *самодержавный* prin calcul *sângurstăpânitor*, dicționarul bilingv de la Iaşi îl traduce prin cuvântul românesc *monarhic*, iar *самодержец* – prin *autocrat, împărat care dictează din singură autoritatea sa* [12, p. 109].

Despre acest calc, *sângurstăpânitor,* sursele bibliografice arată că este atestat „încă în Molitfelnicul lui Dosoftei din 1681, unde îşi găseşte explicația printr-o influență mai veche slavă bisericească... A circulat paralel cu împrumutul lexical direct *samoderjeț*, folosit cu acelaşi sens de Neculce şi de către alți scriitori vechi” [13, p. 60].

La fel, şi cuvintele ruseşti: *характер* [12, p. 125], *утиральник* [12, p. 123] şi *хозяин* [12, p. 126] în acest dicționar sunt traduse prin cuvinte româneşti: *caracter* [12, p. 125], *prosopu* [12, p. 123], *gospodar* [12, p. 126] spre deosebire de lucrările lexicografice basarabene, unde sunt redate prin aceleaşi cuvinte ruseşti: *harakter*, *utiralinik*, *hozeain*.

Dicționarul de buzunar rus-român de la 1851 conține şi un şir de cuvinte româneşti cu totul originale, care substituie rusismele din varianta românească. Astfel, în afară de verbele: *a arestui* [12, p. 4], *a repetui* [12, p. 91] şi *a protegui* [12, p. 93], autorul crează câteva cuvinte noi, şi anume, prin *glodos* este transpus cuvântul rusesc *болотистый* [12, p. 8]; *a josora* îl traduce pe *унижать* [12, p. 122], *codos* exprimă cuvântul *хвостанный* [12, p. 125], *seninos* îl traduce pe *ясный* (12, p. 134), iar *țareasă* redă cuvântul rusesc *царица* [12, p. 127].

În dicționar se atestă un singur calc, pe material lexical latinesc după modelul rusesc: *fără silvă* (rus.*без лесный*) [12, p. 5].

În concluzie, susținem că, sub aspect socilolingvistic, Dicționarul bilingv de buzunar de la 1851 este o lucrare lexicografică net superioară lucrărilor similare

BDD-A22736 © 2015 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 20:53:21 UTC)

editate în Basarabia anexată la Imperiul rus. Lexicul românesc al dicționarului de buzunar nu este afectat de *interferența bilingvă* în măsura în care au fost supuse interpenetrației lingvistice lucrările lexicografice din stânga Prutului. Conține infinit mai puține influențe ruseşti decât oricare dintre dicționarele bilingve basarabene editate în aceeaşi perioadă istorică.

Acest dicționar rus-român de la Iaşi confirmă ideea susținută *supra*: peste Prut *ideologia diglosică* a avut un caracter *atenuant* având implicații paşnice, aici „nu s-a făcut nicio presiune de constrângere a studierii limbii ruse" [10, p. 52] spre deosebire de Basarabia aceleiaşi perioade, unde cunoaşterea limbii ruse de către vorbitorii de limba română a fost impusă de către glotopolitica țaristă chiar imediat după anexare, prin diverse decrete imperiale: 1812 [14], 1818 [15], 1828 [16], 1836 [17], 1842 [18], 1864 [19] ș.a.

Referințe bibliografice şi izvoare

1. Fishman, Josua. *Sociologia limbii: o ştiință interdisciplinară pentru studiul limbii în societate*. În: L. Ionescu-Ruxăndoiu şi D. Chițoran. Sociolingvistica. Orientări actuale. Bucureşti, 1975.

2. Iordan, Iorgu. *Bilingvism în domeniul romanic*. În: Studii şi cercetări lingvistice. Academia RSR, Extras, nr. 2, Anul XXIV, Bucureşti, 1973.

3. *Limba şi literatura moldovenească*, nr. 3. Chişinău, 1964.

4. Вайнрайх, У. *Языковые контакты* (пер. с англ.). Киев, 1979.

5. *Краткая Россійская Грамматика, съ переводомъ на Молдавскій языкъ, для учениковъ Кишиневской Семинаріи и другихъ въ Бессарабіи Школъ/Scurtă Russască Grammatică cu tălmăcire în limba Moldovenească pentru ucenicii Seminariei Chişinăului şi ale altor Şcoale din Basarabia*. Chişinău, 1819; Марцелла, Степанъ. *Россійско-Румынская грамматика// Gramatică Russască şi Rumânească.* Санктпетербургъ, 1827, том 1-2; Гинкуловъ, Яковъ. *Начертаніе правилъ валахо-молдавской грамматики*. Санктпетербургъ, 1940; Гинкуловъ, Яковъ. *Собраніе сочиненій и переводовъ въ прозѣ и стихахъ, для упражненія въ валахо-молдавскомъ языкѣ.* Санктпетербургъ, 1840.

6. Балдескулъ, Александръ. *Русско-молдавскій словарь*. Одесса, 1896. Кодрянъ, Георгий. *Краткій русско-молдавскій разговорный словарь (Практическое пособіе для грамотныхъ молдаванъ, а также и для русскихъ, посѣщающихъ молдавскія села Бессарабіи)*. Кишиневъ, 1899; Чакиръ, Михаилъ. *Русско-молдавскій словарь// Руссескъ ши молдовенескъ кувынтелникъ (талмачъ кувынтелоръ)*. Кишиневъ, 1907. Кодряну, Георгий. *Русско-молдавскій и молдавско-русскій словарь (Пособіе для молдаванъ въ школѣ и дома. Изданіе второе)// Руссеск-молдовинеск ши молдовинеск-руссеск кувынтельник*. Кишиневъ, 1912.

BDD-A22736 © 2015 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 20:53:21 UTC)

7. Arhiva Centrală Istorică de Stat a URSS din St. Petersburg, fond. 733, reg. 78, d. 1043, apud: Iova, Ion. I. Doncev şi istoria apariţiei manualelor lui. În: Revistă de lingvistică şi ştiinţă literară. Chişinău, 1993, nr. 1.

8. Iordan, Iorgu. *Influenţe ruseşti asupra limbii române*. În: Analele Academiei RSR. Secţia C, Tomul 1, Memoriul 4. Bucureşti s.a.

9. Халиппа, И. *Очеркъ исторіи народнаго образованія въ Бессарабіи въ первой половине XIX века*. În: Труды Бессарабской губернской ученной архивной комиссіи. Том II. Кишиневъ, 1902, p. 119-143.

10. Михаил, Замфира. *Начало обучения русскому языку в Румынии*. În: Бюллетень научной конференции. Оттиск 2, Bucureşti, 1962, p. 49-55.

11. Константинеску-Яшь, П. *Румынско-русские культурные связи в эпоху Петра Великого*. În: *Analele româno-sovietice (istorice)*. Bucureşti, 1953, nr. 4, p. 5-32.

12. *Новый карманный русско-ромынскій словарь* съ присовокупленіемъ краткой грамматики составленный Александромъ Кошулою. Яссы, 1851.

13. Vascenco, Victor. *Calcuri savante în limba română după modele ruseşti (secolele XVIII-XIX)*. În: Culegere de studii (limbă, literatură, metodică). Extras. Bucureşti, 1962, p. 59-72.

14. Regulamentul din 23 iulie 1812 despre constituirea administraţiei provizorii a Basarabiei. În: ANRM, fond 1, reg.1, d.3995, fila 11-14; Записки Бессарабскаго областнаго статистическаго Комитета. Кишиневъ, 1868, томъ 3, стр. 110.

15. Regulamentul din 29 aprilie 1818 sau *Aşăzământul obrazovaniei oblastei Bassarabiei*. În: Mihail, Paul; Mihail, Zamfira. Acte în limba română tipărite în Basarabia (1812-1830). Bucureşti, 1993. Полное собраніе законовъ Россійской имперіи с 1649 года, томъ XXXV, нр. 27357, стр. 224.

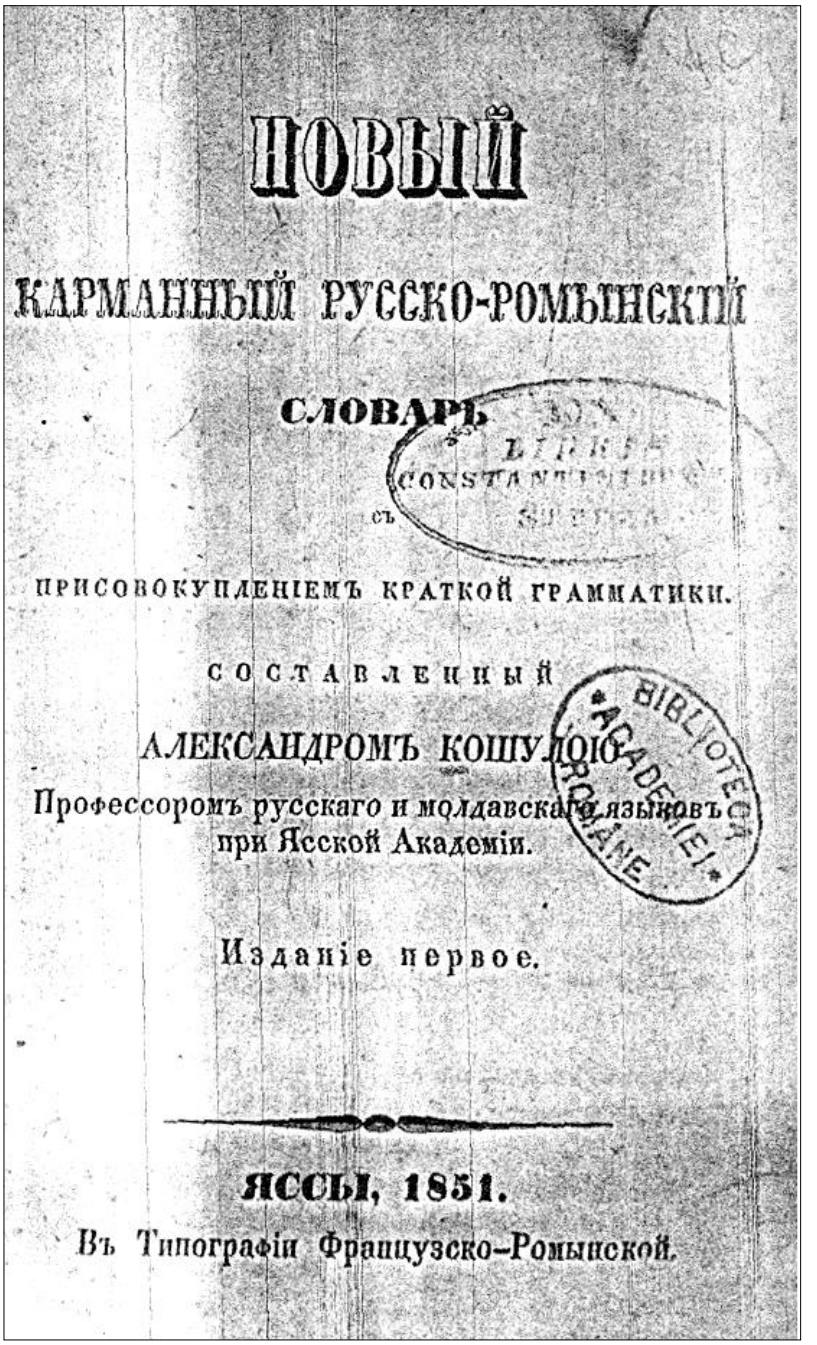
16. Regulamentul din 29 februarie 1828 sau *Aşezământul pentru ocârmuirea oblastei Bessarabiei*. În: Mihail, Paul; Mihail, Zamfira. Acte în limba română tipărite în Basarabia (1812-1830). Bucureşti, 1993, p. 121; ANRM, fond 2, reg. 1, d. 1197, fila 4-10; ANRM, f. 45, reg. 1, d. 13, fila 165-174; Полное собраніе законовъ Российской имперіи. Собраніе второе. С.-Петербургъ, 1830, томъ III, нр. 1837, стр. 197-204.

17. Înaltul ukaz din 13 iunie 1836. În: Полное собраніе законовъ Российской имперіи. Собраніе второе. С.-Петербургъ, 1837, томъ XI, отделеніе первое, нр. 9298, стр. 691-692.

18. Memoriul directorului Liceului Regional din Chişinău către guvernatorul militar al Basarabiei (despre expirarea termenului de şapte ani de primire a cererilor în limba română). În: ANRM, fond.2, reg.1, d. 3665, fila 10.

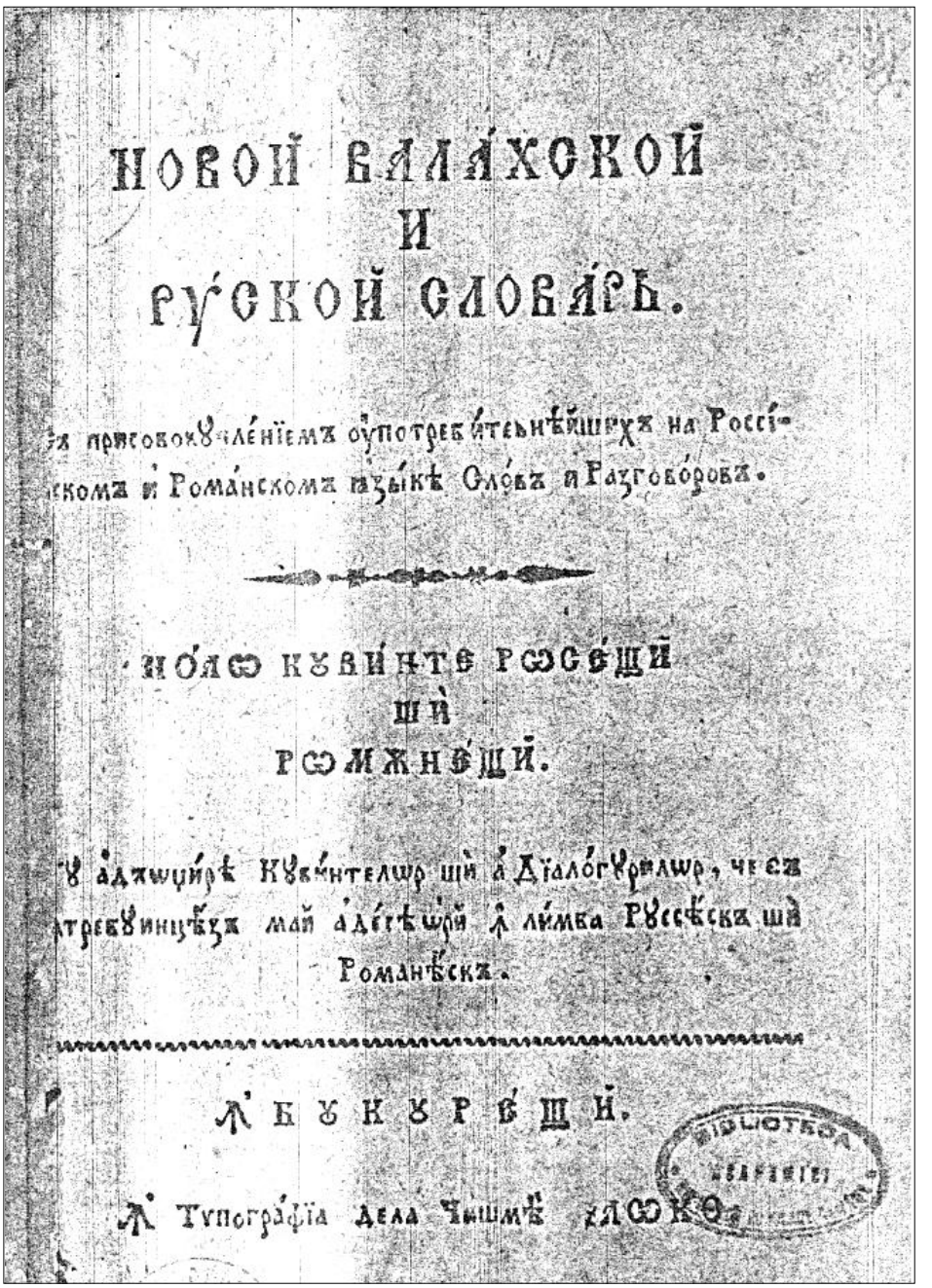
19. Regulamentul şcolilor elementare pentru popor din 14 iulie 1864. În: ANRM, fond. 152, reg. 1, d. 125, fila 2 (Articolul IV al Regulamentului stipula: „În şcolile elementare pentru popor predarea se face în limba rusă”).

BDD-A22736 © 2015 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 20:53:21 UTC)

НОВЫЙ
КАРМАННЫЙ РУССКО-РОМЫНСКІЙ
СЛОВАРЬ
СЪ
ПРИСОВОКУПЛЕНІЕМЪ КРАТКОЙ ГРАММАТИКИ.
СОСТАВЛЕННЫЙ
АЛЕКСАНДРОМЪ КОШУЛОЮ
Профессоромъ русскаго и молдавскаго языковъ
при Ясской Академіи.
Изданіе первое.
ЯССЫ, 1851.
Въ Типографіи Францусско-Ромынской.

Dicționar de buzunar rus-român/Novâi karmannâi russko-românskii slovari s prisovokupleniem kratkoi grammatiki, sostavlennâi Aleksandrom Koşuloiu, professorom russkago i moldavskago iazâkov pri Iasskoi Akademii. Izdanie pervoe. Iassî, 1851. V tipografii Franțuzsko-Românskoi. Foaie de titlu.

BDD-A22736 © 2015 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 20:53:21 UTC)

НОВОЙ ВЛАХСКОЙ
И
РУСКОЙ СЛОВАРЬ.

ПРЕЗ ПРЕПОКОЧЛЕНІЕМЪ ОУПОТРЕБИТЕЛЬНѢЙШИХЪ НА РОССІЙСКОМЪ И РОМАНСКОМЪ ЯЗЫКѢ СЛОВЪ И РАЗГОВОРОВЪ.

НОАО КУВИНТЕ РОСЕЩЙ
ШИ
РОМЖНЕЩЙ.

ЪН АДЖУТОРЪ КУВИНТЕЛОР ШИ ДІАЛОГУРІЛОР, ЧЕ СЪ
ТРЕБУИНЦЕЗЪ МАЙ АДЕСЪ ОРЙ Л ЛИМБА РУССЕСКЪ ШИ
РОМАНЕСКЪ.

Л БУКУРЕЩЙ.

Л ТИПОГРАФІЯ ДЕЛА ЧИШМЕ ЛАСКО

BIBLIOTECA ACADEMIEI

Novoi vallahskoi i ruskoi slovari/Noao cuvinte roseşci şi româneşci, editat la Bucureşti în Tipografia de la Cişmea (1829). Foaie de titlu.

BDD-A22736 © 2015 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 20:53:21 UTC)